
**Diagnoza i delimitacja obszaru
zdegradowanego i obszaru
rewitalizacji
w Gminie Długoleka**

SPIS TREŚCI

I DIAGNOZA CZYNNIKÓW I ZJAWISK KRYZYSOWYCH.....	2
I.1 Ogólna charakterystyka gminy.....	2
I.2 Sfera społeczna	3
I.3 Sfera gospodarcza	9
I.4 Sfera funkcjonalno-przestrzenna	10
I.5 Sfera techniczna	10
I.6 Sfera środowiskowa.....	11
II WYZNACZENIE OBSZARU ZDEGRADOWANEGO.....	13
I REWITALIZACJI	13
II.1 Identyfikacja obszaru zdegradowanego	13
II.2 Wyznaczenie obszaru rewitalizacji.....	17
SPIS TABEL	19
SPIS RYSUNKÓW	19

I DIAGNOZA CZYNNIKÓW I ZJAWISK KRYZYSOWYCH

I.1 Ogólna charakterystyka gminy

Gmina Długołęka położona jest w północno-wschodniej części województwa dolnośląskiego, znajduje się na terenie powiatu wrocławskiego. Graniczy ona z gminami: Wrocław (miasto na prawach powiatu), Wisznia Mała, Trzebnica, Zawonia, Dobroszyce, Oleśnica, Czernica. Zajmuje powierzchnię 212,8 km² i jest największą gminą w powiecie wrocławskim oraz jedną z większych gmin wiejskich w Polsce. Charakteryzuje się wysokim tempem przyrostu mieszkańców – na terenie 41 miejscowości zamieszkuje ponad 35 tysięcy osób.

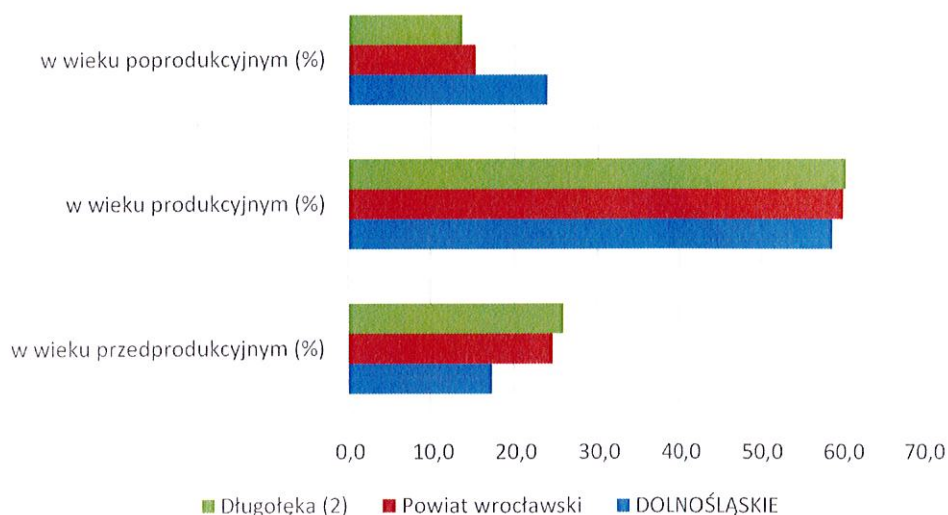
Rys. 1 Położenie gminy Długołęka na tle powiatu wrocławskiego
Źródło: <http://gminy.pl/powiaty/27.html> [dostęp: styczeń 2024 r.]

W skład gminy wchodzi 41 wsi sołeckich. Sołectwa na terenie gminy to: Bąków, Bielawa, Bierzyce, Borowa, Brzezia Łąka, Budziwojowice, Bukowina, Byków, Dąbrowica, Długołęka, Dobroszów Oleśnicki, Domaszczyn, Godzieszowa, Jaksonowice, Januszkowice, Kamień, Kątna, Kępa, Kiełczów, Kiełczówek, Krakowiany, Łosice, Łozina, Michałowice, Mirków, Oleśniczka, Pasikowice, Piecowice, Pietrzykowice, Prusowice, Raków, Ramiszów, Siedlec, Skąta, Stępin, Szczodre, Śliwice, Tokary, Węgrów, Wilczyce, Zaprężyn.

I.2 Sfera społeczna

Na koniec 2022 r. w gminie Długołęka zameldowanych było 35 001 osób, w tym najwięcej w miejscowościach Kiełczów (8343 os. – 23,85% ogółu mieszkańców), Długołęka (3703 os. – 10,58% ogółu mieszkańców) i Mirków (2726 os. – 7,79% ogółu mieszkańców). Gęstość zaludnienia (dane GUS za 2022 r.) wynosiła 202 os./km², podczas gdy w powiecie wrocławskim 164 os./km², a w województwie dolnośląskim – 1993 os./km².

Udział ekonomicznych grup wieku ludności w gminie Długołęka w poszczególnych kategoriach różni się od danych z powiatu wrocławskiego czy województwa dolnośląskiego. W zakresie grup w wieku produkcyjnym tendencja między gminą, powiatem i województwem przedstawia się bardzo podobnie (różnice na poziomie 0,3 do 1,6%), Natomiast udział najmłodszych mieszkańców (w wieku przedprodukcyjnym) oraz udział najstarszych mieszkańców jest niższy w gminie Długołęka niż w województwie dolnośląskim o około 10%.

Rys. 2 Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w ogóle ludności [%].

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Analizując szczegółowo dane demograficzne w podziale na miejscowości gminy w 27 miejscowościach Udział osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ogółu osób jest wyższy niż średnia dla gminy. Najwięcej osób w wieku powyżej 60 lat mieszka we wsi Węgrów (60 os. – 25,32% ogółu mieszkańców miejscowości), Krakowiany (30 os. – 23,08% ogółu mieszkańców miejscowości), Raków (65 osób - 21,17% ogółu mieszkańców miejscowości).

Tab. 1 Udział osób w wieku poprodukcyjnym w ludności gminy Długoleka w 2022 r. [%].¹

Miejscowość	wskaźnik	Miejscowość	wskaźnik
średnia gminy –15,21			
Bąków	14,20	Łosice	14,89
Bielawa	14,31	Łozina	16,32
Bierzyce	19,45	Michałowice	14,86
Borowa	16,28	Mirków	18,56
Brzezia Łąka	13,47	Oleśniczka	20,83
Budziwojowice	18,75	Pasikowice	19,13
Bukowina	19,57	Piecowice	11,76
Byków	17,08	Pietrzykowice	18,18
Dąbrowica	18,42	Prusowice	14,01
Długoleka	19,31	Raków	21,17
Dobroszów Oleśnicki	13,19	Ramiszów	19,70
Domaszczyń	10,26	Siedlec	15,30
Godziszowa	15,63	Skała	20,00
Jaksonowice	17,61	Stępin	17,01
Januszkowice	18,30	Szczodre	18,01
Kamień	14,89	Śliwice	18,40
Kątna	19,40	Tokary	13,88
Kępa	20,10	Węgrów	25,32
Kiełczów	11,91	Wilczyce	11,80
Kiełczówek	8,90	Zapreżyn	18,41
Krakowiany	23,08		

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Długoleka

Do negatywnych zjawisk społecznych zalicza się **bezrobocie** – jako jeden z ważnych problemów wymagających analizy określa je również ustawa o rewitalizacji. Mimo, generalnie dobrej sytuacji, problem bezrobocia (jako zjawiska rejestrowanego) dotyka większości miejscowości gminy.

Liczba zarejestrowanych bezrobotnych wyniosła na dzień 31.12.2022 r. 246 osób. W obrębie gminy niewiele bo tylko 0,70% mieszkańców nie posiada zatrudnienia i zarejestrowało się jako osoby bezrobotne. Najwięcej takich osób (w liczbach bezwzględnych) jest we wsiach: Długoleka, Kiełczów, Brzezia Łąka, Mirków i Wilczyce, gdzie w sumie mieszka 53,66% wszystkich zarejestrowanych bezrobotnych w gminie.

Tab. 2 Udział osób bezrobotnych w ogóle mieszkańców gminy Długoleka w 2022 r. na 100 osób [%].

Miejscowość	Wskaźnik	Miejscowość	Wskaźnik
średnia gminy –0,70			
Bąków	0,00	Łosice	0,00
Bielawa	0,41	Łozina	0,41
Bierzyce	0,25	Michałowice	0,00
Borowa	0,94	Mirków	0,62

¹ We wszystkich tabelach zaznaczono kolorem miejscowości i przypisane im wartości wskaźników mniej korzystne niż średnia dla gminy.

Brzezia Łąka	1,00	Oleśniczka	1,49
Budziwojowice	2,50	Pasikowice	0,77
Bukowina	0,71	Piecowice	0,32
Byków	0,88	Pietrzykowice	0,00
Dąbrowica	0,00	Prusowice	0,97
Długołęka	0,57	Raków	0,00
Dobroszów Oleśnicki	0,35	Ramiszów	0,25
Domaszczyn	0,78	Siedlec	0,81
Godziszowa	0,26	Skała	0,00
Jaksonowice	0,70	Stępin	0,41
Januszkowice	0,58	Szczodre	1,14
Kamień	0,55	Śliwice	1,57
Kątna	1,51	Tokary	1,91
Kępa	0,00	Węgrów	0,42
Kiełczów	0,73	Wilczyce	0,59
Kiełczówek	0,97	Zaprzęzyn	0,50
Krakowiany	0,77		

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy we Wrocławiu

Duże znaczenie ma problem osób bezrobotnych w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Ponad 46,75 % zarejestrowanych bezrobotnych nie ma pracy dłużej niż 1 rok, co znacząco utrudnia możliwość ich powrotu na rynek pracy. Szczególnie trudna sytuacja w tym zakresie ma miejsce we wsiach Bielawa, Jaksonowice, Piecowice, Stępin, Jaksonowice, Węgrów, Krakowiany, Kiełczówek gdzie większość bezrobotnych zalicza się do tej grupy.

Tab. 3 Udział liczby bezrobotnych długotrwale w ogóle bezrobotnych w gminie Długołęka na 100 osób w 2022 r. [%].

Miejscowość	Wskaźnik	Miejscowość	Wskaźnik
średnia gminy - 46,75			
Bąków	0,0	Łosice	0,0
Bielawa	100,0	Łozina	66,7
Bierzyce	0,0	Michałowice	0,0
Borowa	62,5	Mirków	47,1
Brzezia Łąka	47,1	Oleśniczka	40,0
Budziwojowice	0,0	Pasikowice	33,3
Bukowina	0,0	Piecowice	100,0
Byków	50,0	Pietrzykowice	0,0
Dąbrowica	0,0	Prusowice	33,3
Długołęka	66,7	Raków	0,0
Dobroszów Oleśnicki	0,0	Ramiszów	0,0
Domaszczyn	72,7	Siedlec	57,1
Godziszowa	0,0	Skała	0,0
Jaksonowice	100,0	Stępin	100,0
Januszkowice	66,7	Szczodre	50,0
Kamień	25,0	Śliwice	25,0
Kątna	33,3	Tokary	75,0

Kępa	0,0	Węgrów	100,0
Kiełczów	34,4	Wilczyce	31,3
Kiełczówek	100,0	Zaprzężyn	0,0
Krakowiany	100,0		

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Wrocławiu

Analizując zjawisko bezrobocia warto również przeanalizować strukturę wiekową osób zarejestrowanych. Z tego punktu widzenia istotną grupą są osoby bezrobotne mające więcej niż 50 lat. Z jednej strony rynek pracy nadal preferuje osoby młode (do 30 roku życia), z drugiej osoby powyżej 50 roku życia są mniej elastyczne i mają trudności z szybką częstą zmianą na rynku pracy. Najwięcej takich osób (w liczbach bezwzględnych) jest we wsiach: Kiełczów, Mirków, Szczodre, gdzie w sumie mieszka 39,06% zarejestrowanych bezrobotnych w wieku powyżej 50 lat wśród osób pozostających bez pracy.

Tab. 4 Liczba osób bezrobotnych w wieku powyżej 50 roku w grupie osób bezrobotnych 100 osób w 2022 r. [%].

Miejscowość	Wskaźnik	Miejscowość	Wskaźnik
średnia gminy - 26,02			
Bąków	0,00	Łosice	0,00
Bielawa	0,00	Łozina	33,33
Bierzyce	100,00	Michałowice	0,00
Borowa	25,00	Mirków	35,29
Brzezia Łąka	23,53	Oleśniczka	20,00
Budziwojowice	0,00	Pasikowice	0,00
Bukowina	0,00	Piecowice	0,00
Byków	16,67	Pietrzykowice	0,00
Dąbrowica	0,00	Prusowice	50
Długołęka	19,05	Raków	0,00
Dobroszów Oleśnicki	100,00	Ramiszów	100,00
Domaszczyn	36,36	Siedlec	42,86
Godziszowa	100,00	Skała	0,00
Jaksonowice	100,00	Stępin	0,00
Januszkowice	0,00	Szczodre	50,00
Kamień	25,00	Śliwice	25
Kątna	33,33	Tokary	25,00
Kępa	0,00	Węgrów	0,00
Kiełczów	19,67	Wilczyce	25,00
Kiełczówek	20,00	Zaprzężyn	0,00
Krakowiany	0,00		

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy we Wrocławiu

Kolejnym zjawiskiem, który wpływa na analizę w sferze społecznej są zadania z zakresu pomocy społecznej, które realizuje na terenie gminy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Długołęce.

Ogółem w gminie z pomocy społecznej na koniec 2022 r. korzystało 212 osób², tj. 0,61 osób na 100 mieszkańców. Najwięcej osób korzysta w miejscowościach: Długołęka, Mirków i Kiełczówek co stanowi 35% wszystkich korzystających z pomocy społecznej ogółem.

Tab. 5 Korzystający z pomocy społecznej na 100 mieszkańców w gminie Długołęka w 2022 r.

Miejscowość	Wskaźnik	Miejscowość	Wskaźnik
średnia gminy - 0,61			
Bąków	0,00	Łosice	1,06
Bielawa	0,61	Łozina	0,00
Bierzycze	0,50	Michałowice	0,57
Borowa	1,17	Mirków	1,03
Brzezia Łąka	0,47	Oleśniczka	0,89
Budziwojowice	1,25	Pasikurówice	0,39
Bukowina	0,71	Piecowice	1,13
Byków	0,74	Pietrzykowice	0,76
Dąbrowica	2,63	Prusowice	0,64
Długołęka	0,70	Raków	0,65
Dobroszów Oleśnicki	0,00	Ramiszów	0,00
Domaszczyń	0,29	Siedlec	0,70
Godziszowa	1,04	Skała	7,50
Jaksonowice	0,00	Stępin	1,45
Januszkowice	0,96	Szczodre	1,06
Kamień	1,09	Śliwice	0,98
Kątna	1,76	Tokary	0,96
Kępa	0,00	Węgrów	1,69
Kiełczów	0,25	Wilczyce	0,29
Kiełczówek	0,39	Zapreżyn	0,00
Krakowiany	0,77		

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Długołęce

W sferze społecznej istotne znaczenie ma również poczucie bezpieczeństwa mieszkańców. Obok czynników psychologicznych jakimi jest subiektywny charakter „bezpieczeństwa” czyli jak dana osoba odczuwa sytuacje zagrażające bądź niebezpieczne, można również przeanalizować czynniki „statystyczne” czyli statystykę policyjną. Analizując dane w tym zakresie, pozyskane z Komendy Miejskiej we Wrocławiu na koniec 2022 roku stwierdzono na terenie gminy 592 przestępstwa i wykroczeń³. Najwięcej w Dąbrowicy, Długołęce, oraz Michałowicach.

Tab. 6 Przestępstwa i wykroczenia na 1000 mieszkańców w gminie Długołęka na 1000 osób w 2022 r. [%]

Miejscowość	Wskaźnik	Miejscowość	Wskaźnik
średnia gminy - 16,91			
Bąków	47,34	Łosice	212,77
Bielawa	10,22	Łozina	32,92

² Dane dotyczą osób, które korzystają z różnych form pomocy społecznej (maksymalnie 3 formy pomocy społecznej).

³ Dane nie dotyczą wypadków komunikacyjnych i wykroczeń komunikacyjnych.

Bierzyce	7,48	Michałowice	34,29
Borowa	15,22	Mirków	22,74
Brzezia Łąka	12,40	Oleśniczka	8,93
Budziwojowice	0,00	Pasikurów	7,70
Bukowina	17,79	Piecowice	6,44
Byków	22,09	Pietrzykowice	7,58
Dąbrowica	52,63	Prusowice	17,71
Długoleś	38,35	Raków	9,77
Dobroszów Oleśnicki	0,00	Ramiszów	12,32
Domaszczyn	7,84	Siedlec	16,22
Godziszowa	2,60	Skała	0,00
Jaksonowice	0,00	Stępin	6,22
Januszkowice	1,93	Szczodre	20,37
Kamień	4,10	Śliwice	17,61
Kątna	15,11	Tokary	4,78
Kępa	0,00	Węgrów	4,22
Kiełczów	11,74	Wilczyce	11,76
Kiełczówek	13,54	Zaprzęży	0,00
Krakowiany	7,69		

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej we Wrocławiu

Ostatnimi analizowanymi kategoriami w sferze społecznej są wskaźnik poziomu edukacji i kapitału społecznego.

Poziom edukacji na poziomie gminy przede wszystkim można określić analizując wyniki egzaminu wśród ośmioklasistów. Dokonując badania opierano się na danych Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej we Wrocławiu. Ocenie poddano wyniki z egzaminu z języka polskiego, matematyki i j. angielskiego za rok szkolny 2022/2023.⁴ Średnia z tych trzech egzaminów dla gminy Długoleś to 67,59%. Wynik lepszy osiągnęły dzieci z miejscowości Długoleś, Kamień, Kiełczów, Kiełczówek, Mirków, Piecowice, Prusowice oraz Wilczyce.

Tab. 7 Średni wynik egzaminu ósmoklasisty na rok szkolny 2022/2023 [%];

Miejscowość	Wskaźnik	Miejscowość	Wskaźnik
średnia gminy - 67,59			
Bąków	53,17	Łosice	53,17
Bielawa	63,30	Łozina	53,17
Bierzyce	53,17	Michałowice	53,17
Borowa	63,30	Mirków	69,07
Brzezia Łąka	62,22	Oleśniczka	62,22
Budziwojowice	53,17	Pasikurów	51,40
Bukowina	51,40	Piecowice	74,28
Byków	63,30	Pietrzykowice	62,22
Dąbrowica	63,30	Prusowice	51,40
Długoleś	70,16	Raków	63,30

⁴ Przy analizie danych każda miejscowość została przyporządkowana do odpowiedniej szkoły obwodowej, bez szczegółowej analizy czy dzieci z danej szkoły uczęszczają do innych szkół.

Dobroszów Oleśnicki	63,30	Ramiszów	51,40
Domaszczyn	64,74	Siedlec	51,40
Godzieszowa	51,40	Skala	53,17
Jaksonowice	53,17	Stępin	63,30
Januszkowice	63,30	Szczodre	64,74
Kamień	70,16	Śliwice	62,22
Kątna	62,22	Tokary	51,40
Kępa	53,17	Węgrów	53,17
Kielczów	74,28	Wilczyce	74,28
Kielczówek	74,28	Zaprzęzyn	53,17
Krakowiany	53,17		

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej we Wrocławiu.

Zgodnie z art. 10 ustawy obok problemów społecznych należy zbadać i zidentyfikować problemy w sferze: gospodarczej, środowiskowej, technicznej, funkcjonalno – przestrzennej. W kolejnych podrozdziałach są zaprezentowane wyniki dla tych sfer.

I.3 Sfera gospodarcza

Liczba podmiotów w gminie na przestrzeni lat 2017-2022 systematycznie rosła. Ogółem w 2022 r. liczba podmiotów gospodarki narodowej w gminie okazała się o 10,00 % wyższa niż w 2017 r. W strukturze podmiotów z gminy dominowały firmy mikro, tj. podmioty zatrudniające do 9 pracowników. W 2022 r. stanowiły one 97,8% wszystkich przedsiębiorstw w gminie.

Mimo poprawy poziomu przedsiębiorczości, na terenie gminy daje się wyodrębnić wiele miejscowości o mniejszej niż średnia liczbie firm. Średnio na 100 mieszkańców przypadają 12,78 firmy. Najkorzystniejsza sytuacja ma miejsce w miejscowości: Bąków (16,57% firmy/100 mieszkańców), Budziwojowice (16,25 firmy/100 mieszkańców) i Wilczyce (15,26 firmy/100 mieszkańców).

Niższe wskaźniki od średniej gminnej notuje aż 29 miejscowości gminy, przy czym najniższe są w miejscowościach: Kępa, Zaprzęzyn, Bukowina.

Tab. 8 Podmioty gospodarcze w gminie Długołęka na 100 mieszkańców w 2022 r. [%]

Miejscowość	Wskaźnik	Miejscowość	Wskaźnik
średnia gminy – 12,78			
Bąków	16,57	Łosice	8,51
Bielawa	11,25	Łozina	12,48
Bierzyce	5,99	Michałowice	6,86
Borowa	11,83	Mirków	13,21
Brzezia Łąka	11,58	Oleśniczka	10,42
Budziwojowice	16,25	Pasikurów	10,27
Bukowina	5,34	Pieców	10,95
Byków	12,52	Pietrzykowice	8,33
Dąbrowica	10,53	Prusowice	13,53
Długołęka	14,56	Raków	13,36

Dobroszów Oleśnicki	7,64	Ramiszów	13,30
Domaszczyń	15,32	Siedlec	10,66
Godzieszowa	10,16	Skala	7,50
Jaksonowice	7,04	Stępin	10,37
Januszkowice	9,25	Szczodre	10,84
Kamień	11,34	Śliwice	14,68
Kątna	10,33	Tokary	9,57
Kępa	4,41	Węgrów	7,59
Kiełczów	13,93	Wilczyce	15,96
Kiełczówek	15,47	Zapreżyn	4,48
Krakowiany	10,77		

Źródło: opracowanie własne na podstawie bazy REGON.

I.4 Sfera funkcjonalno-przestrzenna

Sfera funkcjonalno-przestrzenna obejmuje te działania samorządu, które dotyczą podstawowej infrastruktury gminnej czyli dróg, chodników, oświetlenia, sieci wodno-kanalizacyjnej czy infrastruktury rekreacyjnej (place zabaw, miejsca spotkań).

W każdej miejscowości na terenie Gminy jest wybudowany co najmniej jeden plac zabaw. Dodatkowo wybudowanych jest 39 siłowni napowietrznych. Oświetlenie i chodniki na terenie miejscowości w gminie są na uśrednionym poziomie w każdej wsi - przy głównych ulicach

Dystrybucja wody odbywa się poprzez pompownie sieciowe zlokalizowane w stacjach uzdatniania oraz jedną pompownią terenową poza terenem SUW zlokalizowaną w Zapreżynie. Pompownia wraz ze zbiornikiem zasilanym z wodociągu Łozina stanowi stację podnoszenia ciśnienia dla wyżej położonych miejscowości, obejmujących: Zapreżyn, Węgrów, Krakowiany.

W miarę rozwoju terenów mieszkaniowych gminy następowała rozbudowa wodociągów dostarczających wodę do odbiorców. Wyróżniamy siedem obszarów zasilanych z współpracujących ze sobą wodociągów tworzących system wodociągowy gminy. Sieć wodociągowa o charakterze obwodowo-rozgałęźnym, powstała z lokalnych sieci realizowanych pierwotnie głównie jako sieć rozgałęźna. Obecnie łączna długość sieci wodociągowej wynosi ok. 358,5 km, w tym sieci magistralnej 66,7 km i 291,8 km rozdzielczej. W przypadku sieci kanalizacyjnych i oczyszczalni ścieków Gmina na bieżąco realizuje projekty w tym zakresie dbając o zdrowie mieszkańców i środowisko.

I.5 Sfera techniczna

Gmina Długoleka prezentuje bogaty i wszechstronny zasób dziedzictwa kulturowego. Samorząd gminy opracował Gminny Program Opieki nad Zabytkami Gminy Długoleka na lata 2020-2023. Wnioski płynące z zaobserwowanych problemów mają zachęcić właścicieli obiektów zabytkowych do podjęcia działań w celu zahamowania procesów degradacyjnych obiektów, ale także do kontynuowania działań zmierzających do ochrony dziedzictwa kulturowego ze strony samorządu terytorialnego⁵. Zachowane obiekty dziedzictwa historycznego w gminie stanowią o lokalizacji obszarów charakteryzujących się koncentracją problemów technicznych. Związane są przede wszystkim z wiekiem zabudowy, jej zabytkowym charakterem oraz postępującą degradacją ze

⁵ Gminny Programu Opieki nad Zabytkami dla Gminy Długoleka na lata 2020-2023.

względem na znaczną kosztowność działań, które muszą być realizowane zgodnie z wytycznymi konserwatora zabytków. Do Gminnej Ewidencji Zabytków (GEZ) wpisano 435 obiektów będących budowlami, z czego najwięcej zlokalizowanych jest w Długołęce (45 obiektów) oraz w Szczodrym (38 obiektów) najmniej w miejscowości Bąków i Budziwojowice, gdzie nie ma takich obiektów. Jako wskaźnik wykorzystano udział obiektów wpisanych do GEZ w danej miejscowości w ogóle obiektów zabytkowych (budowlanych) - im wyższy ten udział, tym mniej korzystna sytuacja, bo wymagane są większe środki na utrzymanie tych obiektów.

Tab. 11 Udział obiektów zabytkowych w danej jednostce analitycznej w ogóle zabytków gminy [%].

Miejscowość	Wskaźnik	Miejscowość	Wskaźnik
średnia gminy - 2,44			
Bąków	0,00	Łosice	3,45
Bielawa	1,38	Łozina	3,68
Bierzyce	2,99	Michałowice	0,92
Borowa	1,84	Mirków	1,15
Brzezia Łąka	7,13	Oleśniczka	1,38
Budziwojowice	0,00	Pasikowice	2,30
Bukowina	0,92	Piecowice	0,92
Byków	2,76	Pietrzykowice	1,15
Dąbrowica	2,30	Pruszwice	2,07
Długołęka	10,34	Raków	3,45
Dobroszów Oleśnicki	1,38	Ramiszów	0,00
Domaszczyn	1,61	Siedlec	5,52
Godziszowa	0,46	Skała	1,61
Jaksonowice	2,30	Stępin	4,14
Januszkowice	3,22	Szczodre	8,74
Kamień	2,30	Śliwice	1,38
Kątna	5,29	Tokary	0,46
Kępa	1,84	Węgrów	0,92
Kiełczów	2,53	Wilczyce	2,30
Kiełczówek	0,46	Zaprzęzyn	1,15
Krakowiany	2,30		

Źródło: opracowanie własne na podstawie Gminnej Ewidencji Zabytków.

I.6 Sfera środowiskowa

Gmina Długołęka została w „Rocznej ocenie jakości powietrza w województwie dolnośląskim” zaklasyfikowana do strefy Aglomeracji Wrocławskiej. Za główne lokalne źródła zanieczyszczeń uznano w nim: kominy domów ogrzewanych indywidualnie oraz transport samochodowy, który wpływa na stężenia zanieczyszczeń zwłaszcza na obszarach bezpośrednio sąsiadujących z drogami o znacznym natężeniu ruchu). Gmina Długołęka została zakwalifikowana jako gmina, w której występuje przekroczenie benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM10 oraz PM2.5. Z tego względu jako jeden ze wskaźników środowiskowych do analizy sytuacji wewnątrzgminnej wybrano udział procentowy ogrzewania budynków tradycyjnymi źródłami energii (paliwa stałe, węgiel i węglopodobne) w ogólnej liczbie gospodarstw zgłaszających źródło ciepła do Ewidencji. Większość budynków w gminie, których właściciele/zarządcy wykazali do Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków źródła ciepła,

wykorzystuje do celów grzewczych węgiel. W większości w miejscowościach gminy Długoleka jest przekroczona średnia gminy, nie jest przekroczona tylko w miejscowościach Długoleka, Domaszczyn, Mirków, Kietczów, Kietczówek, Prusowice, Ramiszów oraz Wilczyce.

Tab. 12 Udział budynków opalanych tradycyjnymi źródłami ciepła w ogóle budynków zgłoszonych do CEEB [%].

Miejscowość	Wskaźnik	Miejscowość	Wskaźnik
średnia gminy - 46,96			
Bąków	58,68	Łosice	71,72
Bielawa	71,07	Łozina	59,34
Bierzyce	67,77	Michałowice	83,33
Borowa	62,11	Mirków	34,36
Brzezia Łąka	57,05	Oleśniczka	69,86
Budziwojowice	69,05	Pasikowice	62,50
Bukowina	69,75	Piecowice	58,35
Byków	60,25	Pietrzykowice	59,30
Dąbrowica	89,47	Prusowice	38,50
Długoleka	43,87	Raków	67,07
Dobroszów Oleśnicki	62,79	Ramiszów	42,57
Domaszczyn	40,13	Siedlec	64,38
Godziszowa	69,15	Skała	75,00
Jaksonowice	83,08	Stępin	64,68
Januszkowice	77,48	Szczodre	46,97
Kamień	54,43	Śliwice	49,55
Kątna	71,26	Tokary	73,08
Kępa	78,13	Węgrów	80,00
Kietczów	32,05	Wilczyce	35,31
Kietczówek	45,89	Zapreżyn	72,84
Krakowiany	79,03		

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Długoleka

II WYZNACZENIE OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I REWITALIZACJI

II.1 Identyfikacja obszaru zdegradowanego

Obszar zdegradowany to przestrzeń, w której koncentrują się zjawiska negatywne (społeczne, gospodarcze, przestrzenne, środowiskowe, techniczne) oraz problemy, które wpływają na pogorszenie jakości życia mieszkańców. Wyznaczając obszar zdegradowany, uwzględniono powyższe zasady. Diagnoza oparta została na mierzalnych wskaźnikach opisujących przede wszystkim problemy społeczne w gminie Długołęka. Dokonano również analizy pozostałych podstawowych obszarów funkcjonowania gminy - gospodarczej, funkcjonalno-przestrzennej, technicznej i środowiskowej. Dla potrzeb wyznaczenia obszaru zdegradowanego określono listę potencjalnych wskaźników, które posłużyły zarówno do analizy porównawczej sytuacji gminy na tle regionu, a przede wszystkim - do przestrzennego zobrazowania zróżnicowania wewnętrznego. Poziom wewnątrznych dysproporcji rozwoju zbadany został w odniesieniu do wszystkich miejscowości. Dla wskazanych jednostek pozyskano dane z Urzędu Gminy Długołęka oraz instytucji zewnętrznych, m.in. Powiatowego Urzędu Pracy we Wrocławiu, Komendy Miejskiej Policji w we Wrocławiu czy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Długołęce.

Dane poddano ocenie pod kątem stworzenia zestawu porównywalnych wskaźników odnoszących wartość danej cechy do miejscowości. Dobór wskaźników opierał się przede wszystkim na poprawności metodologicznej. Zestaw wskaźników w sposób czytelny przedstawia dany problem, jest łatwy w odbiorze, opiera się o dostępne dane umożliwiające jego weryfikację, pozwala na ocenę dysproporcji rozwojowych w gminie oraz jest skonstruowany zgodnie z zasadami matematycznymi i statystycznymi. Kolejnym kryterium była reprezentacja przestrzenna - wskaźnik musiał dać możliwość prezentacji w odniesieniu do jednostki mniejszej niż gmina, w tym przypadku do miejscowości.

W wyniku powyższej procedury wybrano zestawienie **8 wskaźników**, które zastosowano do wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

Tab. 13 Wskaźniki wykorzystane do analizy sytuacji kryzysowej w gminie Długołęka .

SFERA	WSKAŹNIKI
społeczna	1. Udział osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ogółu osób na 100 mieszkańców [%]; 2. Udział osób długotrwale bezrobotnych w grupie osób bezrobotnych na 100 mieszkańców [%]; 3. Liczba osób korzystających ogółem z pomocy społecznej na 100 mieszkańców [%]; 4. Stopień zagrożenia przestępczością – udział czynów karalnych na 1000 mieszkańców [%]; 5. Średni wynik egzaminu ósmoklasisty na rok szkolny 2022/2023 [%];
gospodarcza	Udział podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców [%]
techniczna	Udział obiektów zabytkowych w danej jednostce analitycznej w ogóle zabytków gminy [%]
środowiskowa	Udział procentowy ogrzewania budynków tradycyjnymi źródłami ciepła (paliwa stałe (węgiel i węglopodobne) w ogólnej liczbie gospodarstw zgłaszających do bazy CEEB[%].

W pierwszej kolejności określono poziom koncentracji zjawisk negatywnych dla gminy jako całości. To pozwoliło określić wartością referencyjną danego wskaźnika (średnia dla gminy), aby potem porównać to do wartości referencyjnych dla pojedynczych miejscowości. Na początek oceniono kryteria społeczne, które zgodnie z ustawą stanowią podstawę wyznaczenia obszaru zdegradowanego. Założono, że za obszar zdegradowany spełniający kryterium degradacji społecznej uznana zostanie jednostka analityczna (miejscowość), która charakteryzuje się kumulacją problemów społecznych, tj. na 5 analizowanych wskaźników wartości niekorzystne wystąpią w przypadku **4 wskaźników**.

Następnie analizie poddano natężenie występowania pozostałych zjawisk negatywnych w pozostałych sferach (gospodarcza i/lub przestrzenno-funkcjonalna i/lub środowiskowa i/lub techniczna) i ostatecznie miejscowość, aby była uznawana za **obszar zdegradowany** musi charakteryzować się natężeniem zjawisk społecznych (co najmniej 4) i co najmniej jednym z pozostałych sfer.

Wskaźniki dla miejscowości w poszczególnych sferach tj. społecznej i dodatkowej prezentuje tabela poniżej.

Tab. 14 Zestawienie wskaźników wykorzystanych do wyznaczenia obszaru zdegradowanego w gminie Długoleka⁶.

Sołectwo	SPOŁECZNE						DODATKOWE				Degradacja w sferze społecznej	Degradacja w pozostałych sferach
	Udział osób w wieku produkcyjnym w stosunku do ogółu osób na 100 mieszkańców [%];	Udział osób długotrwale bezrobotnych w grupie osób bezrobotnych na 100 mieszkańców [%];	Liczba osób korzystających ogółem z pomocy społecznej na 100 mieszkańców [%];	Stopień zagrożenia przestępczością – udział czynów karalnych na 1000 mieszkańców [%];	Średni wynik egzaminu ośmoklasisty na rok szkolny 2022/2023 [%];	Udział podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców	Udział procentowy ogrzewania budynków tradycyjnymi źródłami ciepła (paliwa stałe (węgiel i węglopodobne) w ogólnej liczbie gospodarstw zgłaszających do bazy CEEB[%].	Udział obiektów zabytkowych w danej jednostce analitycznej w ogóle zabytków gminy [%]				
-												
Baków	14,20	0,0	0,00	47,34	53,17	16,57	58,68	0,00	2	1		
Bielawa	14,31	100,0	0,61	10,22	63,30	11,25	71,07	1,38	3	2		
Bierzycy	19,45	0,0	0,50	7,48	53,17	5,99	67,77	2,99	3	2		
Borowa	16,28	62,5	1,17	15,22	63,30	11,83	62,11	1,84	4	2		
Brzezia Łąka	13,47	47,1	0,47	12,40	62,22	11,58	57,05	7,13	2	3		
Budziwojowice	18,75	0,0	1,25	0,00	53,17	16,25	69,05	0,00	3	1		
Bukowina	19,57	0,0	0,71	17,79	51,40	5,34	69,75	0,92	4	2		
Byków	17,08	50,0	0,74	22,09	63,30	12,52	60,25	2,76	5	3		
Dąbrowica	18,42	0,0	2,63	52,63	63,30	10,53	89,47	2,30	4	2		
Długoleka	19,31	66,7	0,70	38,35	70,16	14,56	43,87	10,34	4	1		
Dobroszów Oleśnicki	13,19	0,0	0,00	0,00	63,30	7,64	62,79	1,38	1	2		
Domaszczyn	10,26	72,7	0,29	7,84	64,74	15,32	40,13	1,61	2	0		
Godziszowa	15,63	0,0	1,04	2,60	51,40	10,16	69,15	0,46	3	2		
Jaksonowice	17,61	100,0	0,00	0,00	53,17	7,04	83,08	2,30	3	2		
Januskowice	18,30	66,7	0,96	1,93	63,30	9,25	77,48	3,22	4	3		

⁶ Kolorem zaznaczono wartości wskaźników mniej korzystne niż średnia dla gminy, a więc świadczące o występowaniu sytuacji kryzysowej w danej dziedzinie.

Kamień	14,89	25,0	1,09	4,10	70,16	11,34	54,43	2,30	1	2
Kątna	19,40	33,3	1,76	15,11	62,22	10,33	71,26	5,29	2	3
Kępa	20,10	0,0	0,00	0,00	53,17	4,41	78,13	1,84	1	2
Kielczów	11,91	34,4	0,25	11,74	74,28	13,93	32,05	2,53	0	1
Kielczówek	8,90	100,0	0,39	13,54	74,28	15,47	45,89	0,46	1	0
Krakowiany	23,08	100,0	0,77	7,69	53,17	10,77	79,03	2,30	4	2
Łosice	14,89	0,0	1,06	212,77	53,17	8,51	71,72	3,45	3	3
Łozina	16,32	66,7	0,00	32,92	53,17	12,48	59,34	3,68	4	3
Michałowice	14,86	0,0	0,57	34,29	53,17	6,86	83,33	0,92	2	2
Mirków	18,56	47,1	1,03	22,74	69,07	13,21	34,36	1,15	4	0
Oleśniczka	20,83	40,0	0,89	8,93	62,22	10,42	69,86	1,38	3	2
Pasikuruwice	19,13	33,3	0,39	7,70	51,40	10,27	62,50	2,30	2	2
Piecowice	11,76	100,0	1,13	6,44	74,28	10,95	58,35	0,92	2	2
Pietrzykowice	18,18	0,0	0,76	7,58	62,22	8,33	59,30	1,15	3	2
Pruszwice	14,01	33,3	0,64	17,71	51,40	13,53	38,50	2,07	2	0
Raków	21,17	0,0	0,65	9,77	63,30	13,36	67,07	3,45	3	2
Ramiszów	19,70	0,0	0,00	12,32	51,40	13,30	42,57	0,00	2	0
Siedlec	15,30	57,1	0,70	16,22	51,40	10,66	64,38	5,52	4	3
Skąta	20,00	0,0	7,50	0,00	53,17	7,50	75,00	1,61	3	2
Stępin	17,01	100,0	1,45	6,22	63,30	10,37	64,68	4,14	4	3
Szczodre	18,01	50,0	1,06	20,37	64,74	10,84	46,97	8,74	5	3
Śliwice	18,40	25,0	0,98	17,61	62,22	14,68	49,55	1,38	4	3
Tokary	13,88	75,0	0,96	4,78	51,40	9,57	73,08	0,46	3	2
Węgrów	25,32	100,0	1,69	4,22	53,17	7,59	80,00	0,92	4	2
Wilczyce	11,80	31,3	0,29	11,76	74,28	15,96	35,31	2,30	0	0
Zaprzęzyn	18,41	0,0	0,00	0,00	53,17	4,48	72,84	1,15	2	2
OGÓŁEM	15,21	46,75	0,61	16,91	67,59	12,78	46,96	2,44		

Źródło: opracowanie własne.

Tab. 15 Zestawienie wskaźników dla gminy Długoleka i obszaru zdegradowanego.

	Wskaźnik	Wartość referencyjna gminy	Wartość wskaźnika dla obszaru zdegradowanego
społeczne	Udział osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ogółu osób na 100 mieszkańców [%]	15,21	14,60
	Udział osób długotrwale bezrobotnych w grupie osób bezrobotnych na 100 mieszkańców [%];	46,75	56,58
	Liczba osób korzystających ogółem z pomocy społecznej na 100 mieszkańców [%];	0,61	0,82
	Stopień zagrożenia przestępczością – udział czynów karalnych na 1000 mieszkańców [%];	16,91	23,65
	Średni wynik egzaminu ósmoklasisty na rok szkolny 2022/2023 [%];	67,59	56,69
gospodarcze	Udział podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców	12,78	12,34
techniczna	Udział obiektów zabytkowych w danej jednostce analitycznej w ogóle zabytków gminy [%]	46,96	53,45
środowiskowa	Udział procentowy ogrzewania budynków tradycyjnymi źródłami ciepła (paliwa stałe (węgiel i węglopodobne) w ogólnej liczbie gospodarstw zgłaszających do bazy CEEB[%].	2,44	3,7

Źródło: opracowanie własne.

W obszar zdegradowany wchodzi miejscowości: **BOROWA, BUKOWINA, BYKÓW, DĄBROWICA, DŁUGOŁĘKA, JANUSZKOWICE, KRAKOWIANY, ŁOZINA, SIEDLEC, STĘPIN, SZCZODRE, ŚLIWCE, WĘGRÓW** gdyż tylko one spełniają wymogi kumulacji degradacji społecznej (4 wskaźników) i co najmniej jednego dodatkowego.

Obszar wyznaczony jako zdegradowany zajmuje **8211,69 ha tj. 38,66%** powierzchni gminy Długoleka. Na terenie zdegradowanym mieszka łącznie **10253,00 osób** (Borowa - 854, Bukowina – 281, Byków – 679 , Dąbrowica - 38, Długoleka - 3703, Januszkowice – 519, Krakowiany – 130, Łozina – 729, Siedlec – 863, Stępin – 482, Szczodre – 1227, Śliwice – 511, Węgrów- 237), **tj. 29,29 % ogółu mieszkańców** gminy.

II.2 Wyznaczenie obszaru rewitalizacji

Wyznaczając zasięg obszaru rewitalizacji kierowano się następującymi przesłankami, wynikającymi wprost z ustawy o rewitalizacji:

- spełnieniem wymogu kumulacji zdegradowania społecznego i co najmniej jednego czynnika dodatkowego,

- obszar rewitalizacji to całość lub część obszaru zdegradowanego, cechującego się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk;
- obszar rewitalizacji to obszar o istotnym znaczeniu dla rozwoju lokalnego;
- obszar rewitalizacji nie może obejmować terenów większych niż 20% gminy oraz nie może być zamieszkiwany przez więcej niż 30% mieszkańców gminy.

Stosując wspomniane wyżej zasady i ze względu, iż jako jedyne spełniają wskaźnik dla wyznaczenia obszaru zdegradowanego obszar rewitalizacji obejmuje wsie: **DŁUGOŁĘKA, SZCZODRE, KRAKOWIANY I WĘGRÓW.**

Tab.16 Zestawienie wskaźników dla gminy Długoleka i obszaru rewitalizacji.

	Wskaźnik	Wartość referencyjna gminy	Wartość wskaźnika dla obszaru rewitalizacji
społeczne	Udział osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ogółu osób na 100 mieszkańców [%]	15,21	19,37
	Udział osób długotrwale bezrobotnych w grupie osób bezrobotnych na 100 mieszkańców [%];	46,75	62,16
	Liczba osób korzystających ogółem z pomocy społecznej na 100 mieszkańców [%];	0,61	0,83
	Stopień zagrożenia przestępczością – udział czynów karalnych na 1000 mieszkańców [%];	16,91	31,90
	Średni wynik egzaminu ósmoklasisty na rok szkolny 2022/2023 [%];	67,59	60,31
gospodarcze	Udział podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców	12,78	13,29
techniczna	Udział obiektów zabytkowych w danej jednostce analitycznej w ogóle zabytków gminy [%]	46,96	46,39
środowiskowa	Udział procentowy ogrzewania budynków tradycyjnymi źródłami ciepła (paliwa stałe (węgiel i węglopodobne) w ogólnej liczbie gospodarstw zgłaszających do bazy CEEB[%].	2,44	9,54

Źródło: opracowanie własne.

Obszar rewitalizacji gminy Długoleka zamieszkiwany jest łącznie przez **5297 osób** (Długoleka – 3703, Szczodre – 1227, Krakowiany -), tj. **15,13% ogółu mieszkańców** gminy. Jego powierzchnia zajmuje łącznie **617,65** , tj. **2,91 %** powierzchni gminy.

SPIS TABEL

Tab. 1 Udział osób w wieku poprodukcyjnym w ludności gminy Długołęka w 2022 r. [%].0F0F.....	4
Tab. 2 Udział osób bezrobotnych w ogóle mieszkańców gminy Długołęka w 2022 r. na 1000 osób [%].	4
Tab. 3 Udział liczby bezrobotnych długotrwale w ogóle bezrobotnych w gminie Długołęka na 100 osób w 2022 r. [%].	5
Tab. 4 Liczba osób bezrobotnych w wieku powyżej 50 roku w grupie osób bezrobotnych 100 osób w 2022 r. [%].....	6
Tab. 5 Korzystający z pomocy społecznej na 100 mieszkańców w gminie Długołęka w 2022 r.	7
Tab. 6 Przestępstwa i wykroczenia na 1000 mieszkańców w gminie Długołęka na 1000 osób w 2022 r.[%].....	7
Tab. 7 Średni wynik egzaminu ósmoklasisty na rok szkolny 2022/2023 [%];.....	8
Tab. 8 Podmioty gospodarcze w gminie Długołęka na 100 mieszkańców w 2022 r.[%]	9
Tab. 11 Udział obiektów zabytkowych w danej jednostce analitycznej w ogóle zabytków gminy [%].	11
Tab. 12 Udział budynków opalanych tradycyjnymi źródłami ciepła w ogóle budynków zgłoszonych do CEEB [%].	12
Tab. 13 Wskaźniki wykorzystane do analizy sytuacji kryzysowej w gminie Długołęka	13
Tab. 14 Zestawienie wskaźników wykorzystanych do wyznaczenia obszaru zdegradowanego w gminie Długołęka .	15
Tab. 15 Zestawienie wskaźników dla gminy Długołęka i obszaru zdegradowanego.....	17
Tab.16 Zestawienie wskaźników dla gminy Długołęka i obszaru rewitalizacji.	18

SPIS RYSUNKÓW

Rys. 1 Położenie gminy Długołęka na tle powiatu wrocławskiego	2
Rys. 2 Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w ogóle ludności [%].	3

